

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 3 december 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk reglering av viss förlust i Sveriges riksbank.

I en den 8 november 1946 dagtecknad proposition nr 370, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att besluta, att den bokförda nettoförlust å riksbankens innehav av guld och främmande valutor som uppkommit i anledning av apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 skall för redovisning överföras till riksgäldskontoret, som därvid skall till riksbanken överlämna en mot förlusten svarande, icke räntebärande skuldförbindelse.

Föredragande departementschefen har anfört:

Vid apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 blev det för riksbanken nödvändigt att skriva ned det bokförda värdet av bankens reserver i guld och främmande valutor. Med den bokföring av sådana tillgångar som banken förut tillämpat hade skapats en reserv för mötande av ett eventuellt värdefall på sammanlagt 345 miljoner kronor. Värdeminskningen i samband med apprecieringen uppgick emellertid till 527 miljoner kronor, varvid icke medräknats en värdeminskning å över 10 miljoner kronor för riksgäldskontorets andel i riksbankens innehav av brittiska skattkammарväxlar. För riksbanken uppkom sålunda en bokföringsförlust på netto 182 miljoner kronor. Det bör understrykas, att denna förlust tills vidare endast är nominell. Hur låget slutligen kommer att gestalta sig blir helt beroende på den internationella valutautvecklingen.

Ifrågavarande bokföringsförlust är orsakad av en åtgärd, som ingått såsom ett led i den allmänna ekonomiska stabiliseringspolitiken. Den är alltså icke att betrakta såsom en förlust i riksbankens rörelse. Med tanke på den form i vilken riksbankens ekonomiska verksamhet är organiserad, bör den icke balanseras i bankens bokföring utan bli föremål för reglering. Då det emellertid är ovisst, i vad mån en förlust slutligen kommer att föreligga, bör ifrågavarande reglering ske endast provisoriskt och betraktas såsom en ren bokföringsåtgärd. Bankofullmäktiges, av fullmäktige i riksgäldskontoret biträdda förslag tillgodoser de synpunkter som här angivits. Överlämnandet av en räntefri skuldförbindelse från riksgäldskontoret till riksbanken innebär nämligen ingenting annat än en provisorisk omföring av förlustens redovisning till riksgäldskontoret, vilken lämnar frågan om en slutlig reglering öppen men löser bokföringsproblemet. Jag tillstyrker därför, att förlusten provisoriskt regleras i enlighet med förslaget.

Jag biträder även bankofullmäktiges uppfattning att, så länge förlustfrågan står öppen, några vinster å riksbankens verksamhet icke lämpligen böra inlevereras till statsverket. Om löpande vinster tills vidare fonderas inom banken, skapas härigenom en reserv, som kan komma till användning om

och när en förlust slutligen konstateras. Skulle någon definitiv förlust icke uppstå, får givetvis frågan om dispositionen av vinstmedlen upptagas till ny prövning.

Någon omföring av den bokföringsförlust, som i anledning av apprecieringen framkommer på fonden för kreditgivning till utlandet, till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster synes mig tills vidare icke motiverad.

Utskottet.

Det i propositionen framlagda förslaget innebär, att den nettoförlust å omkring 182 miljoner kronor, som beräknas uppkomma för riksbanken vid bokföring av dess tillgångar av guld och utländska valutor till de efter apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 gällande värdena, skulle överföras till riksgäldskontoret samt att riksbanken i samband därmed av riksgäldskontoret skulle erhålla en mot förlusten svarande icke räntebärande skuldförbindelse. Genom denna anordning ernås en provisorisk reglering av förlustens bokföring. Då det givetvis blir beroende på den internationella valutautvecklingen, huruvida och i vad mån en verklig förlust slutligen kommer att uppstå, är den redovisade förlusten tills vidare att anse såsom endast nominell. Med hänsyn härtill lämnas i propositionen frågan om reglering av förlusten öppen. Det förutsattes emellertid, att så länge förlustfrågan är olöst, några vinster å riksbankens verksamhet icke inlevereras till statsverket.

Utskottet tillstyrker det förslag till provisorisk bokföringsmässig reglering av riksbankens ifrågavarande förlust, som framlagts i propositionen. Beträffande den i propositionen framförda tanken på en fondering av riksbankens vinstmedel i avvaktan på förlustfrågans slutliga lösning har inom utskottet yppats tvekan om lämpligheten av en sådan åtgärd, då det för närvarande ej är möjligt att bedöma, om en verklig förlust kommer att uppstå eller icke. En fondering skulle dessutom minska budgetinkomsterna, med därav följande nödvändighet att på annat sätt anskaffa motsvarande belopp. Emellertid har det synts utskottet mindre tilltalande, att riksbanken skulle till budgeten inleverera vinstmedel, samtidigt som en stor bokföringsmässig förlust redovisas. Med hänsyn härtill och då de vinster, som kunna väntas uppkomma å riksbankens rörelse, sannolikt komma att ur budgetsynpunkt bli av jämförelsevis ringa storleksordning, har utskottet icke velat motsätta sig, att vinstmedlen tillsvidare fonderas inom banken.

Vad angår den förlust, som i anledning av apprecieringen framkommer på fonden för kreditgivning till utlandet, ansluter sig utskottet till den av departementschefen intagna ståndpunkten, att i nuvarande läge någon reglering av förlusten icke är påkallad.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 3 december 1946.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit
från första kammaren: herrar *Åkerberg, Sandén, Friggerdker, Leander, Edin, Lind-
blom, Fahlander* och *Nordenson*;

från andra kammaren: herrar *Svedman, Paulsen, Sundberg, Wiberg**, *Persson* i Norr-
by, *Stjärne*, *Persson* i Växjö* och *Johansson* i Kalmar.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.